

טוב ורע, וקין הוא הנחמה שהנחש הטיל בחוה, ועליו נאמר כי משרש נחש יצא צפע. מה דרכו של הנחש להרג, כף זה הרג ואחר כף התחרט, ומשום זה וישם יהו"ה לקין אות, אות ברית מילה, ומשום זה אמר קניתי איש את יהו"ה, ואף על פי שקנין הוא זממה, יכול לעשות נק"י, כמו יתרו שנאמר בו ובני קיני חתן משה.

וסוד הדבר - הבל הבלים אמר קהלת, ואמרו הראשונים, יש הבל ויש הבל, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכו', אמרתי שגם זה הבל, הבל של הימין, ה' הפסא, ו' שש מעלות לפסא, ד' ארבע חיות, אלו ההבלים הם לבוש לתפארת ומלכות שהן ו"ה, י"ה פלולים, י' באויר, ה' תחתונה דבור שעולה בהבל, והכל נכלל בשם של האדם שמתפלל תפלה או שעוסק בתורה, אבל הבלים אחרים שנעשים בארץ, עולים באויר של העולם הזה בקול ודבור של חל, וישראל מתפללים בהם המבדיל בין קדש לחל, ויש אחרים שנאמר בהם הבל המה מעשה תעוועים, ואותם הבלים וקול ודבור של נבלות הפה, הם מצד של אלהים אחרים, הממנים של שאר העמים שהם סמאל ונחש, עליהם נאמר בהבדלה ובין ישראל לגוים, כל אחד כפי מעשיו כף בונה בנן, שזה לעמת זה עשה האלהים.

ובא וראה, מי שבנינו למעלה בצד הטהרה, עם כל ההבלים הללו של תורה ותפלה, עליו אמר הכתוב ואשים דברי בפיך וכו', ולאמר לציון עמי אתה, והרי פרשוהו אל תקרי עמי אלא

ואיהו עץ טוב ורע, וקין איהו זיהמא דנחש דאטיל בחוה, ועליה אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע, מה ארחה דחויא למקטל, כן דא קטל, ולבתר אתחרט, ובגין דא (בראשית ד טו) וישם יהו"ה לקין אות, אות ברית מילה, ובגין דא אמר (ס) קניתי איש את יהו"ה, ואף על גב דקנין איהו זיהמא, יכול למעבד נק"י, כגון יתרו דאתמר ביה (שופטים א טז) ובני קיני חותן משה.

ורוא דמלה הבל הבלים אמר קהלת, ואמרו קדמאין אית הבל ואית הבל, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכו', (קהלת ח יד) אמרתי שגם זה הבל, הבל דימינא ה' פרסיא, ו' שש מעלות לפסא, ד' ארבע חיוון, אלין הבלים אינון לבושא לתפארת ומלכות דאינון ו"ה, י"ה פלילין, י' באויר, ה' תתאה דבור דסליק בהבל, וכלא אתפליל בשמא דבר נש דצלי צלותא או דעסיק באורייתא, אבל הבלים אחרנין דאתעבידן בארעא, סלקין באויר דהאי עלמא בקול ודבור דחול, וישראל מצלין בהון המבדיל בין קדש לחול, ואית אחרנין דאתמר בהון (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעוועים, ואינון הבלים וקול ודבור דנבלות הפה, אינון מסטרא דאלהים אחרים ממנן דשאר עמין דאינון סמאל ונחש, עליהו אתמר בהבדלה ובין ישראל לגוים, כל חד כפום עובדוי כן בני בנינא, (קהלת ז יד) דזה לעמת זה עשה האלהים.

ותא חזי מאן דבנינא דיליה לעילא בסטרא דדכיו, בכל אלין הבלים דאורייתא וצלותא, עליה אמר קרא (ישעיה לו טז) ואשים דברי בפיך וכו' ולאמר לציון עמי אתה, והא

עמי, מה אני בדבור שלי עשיתי שמים וארץ, כמו שנאמר בדבר יהוה שמים נעשו, כף אתה בשתפות עמי תעשה בדבור, אבל אחרים שמוציאים מפיהם הכלים של שבועה, עליהם נאמר פי רבים חללים הפילה, ואלה נקראו חללים, שמחללים שם יהוה ומוציאים הכלים מפיהם, וקול ודבור לשקר ושבועה לשקר, ומזכירים שמו לחנם ולשקר. באותו שם שמוציאים לבטלה ולשקר, בונים להם בנינים שמבטלים אותם מן העולם, זהו שכתוב לשוא הכיתי את בניכם. אוי להם לבני אדם שמוציאים מפיהם דבורים ושבועות שקר, טוב להם שלא יבאו לעולם. קמו כל החברים ואמרו, הרחמן יצילנו, הרחמן יצילנו.

אמר רבי שמעון: חכמים, כל הבנינים הללו תלויים במחשבה, כמו שמצאנו בקין והבל, קין היה עובד אדמה והביא קרבן פשתים, מאותו הצד של ערוה, היתה מחשבה להקריב לפני הקדוש ברוך הוא ערוה, ומנין שפשתים הוא מצד הערוה? שנאמר ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה, הכל היה רועה צאן, הקריב קרבן מבכורות צאנו, זהו שכתוב והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו, מחשבתו היתה באותו מקום שנאמר בו ועתיק הימים יושב, לבושו כשלג לבן, ושער ראשו כצמר נקי, והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ומשום זה קבל אותו, ומחשבה רעה אינו מצרפה למעשה, וזהו קרבנו של קין, ומשום זה תרה לו. מיד ויאמר יהוה לקין למה תרה לך וכו', הלא אם תיטיב שאת, אם

אוקמוהו אל תקרי עמי, אלא עמי, מה אנא במלולא דילי עבדית שמיא וארעא כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר יהוה שמים נעשו, כף את בשותפו עמי תעביד במלולא, אבל אחרנין דמפקין מפומייהו הכלים השבועה, עלייהו אתמר (משלי ז כז) פי רבים חללים הפילה, ואלין אתקריאו חללים, דמחללין שם יהוה, ונפקין הכלים מפומייהו וקלא ודבורא לשקרא ואומאה לשקרא, ודכרין שמייה למגנא ולשקרא, בההוא שמא דנפקין לבטלא ולשקרא בנין לון בנינין דבטלין לון מעלמא, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ז) לשוא הפתי את בניכם, ווי לון לבני נשא דנפקין מפומייהו מלולין ואומאין דשקרא, טב לון דלא יתון לעלמא, קמו חבריא פלהו ואמרו רחמנא לשזבן רחמנא לשזבן.

אמר רבי שמעון, רבנן, כל אלין בנינין תליין במחשבה, כמה דאשפחנא בקין והבל, קין היה עובד אדמה ומייתי בקרבנא פשתים, מההוא סטרא דערוה, הוה מחשבה לקרבא קמי קודשא בריה הוא ערוה, ומנין דפשתים איהו מסטרא דערוה שנאמר (שמות כח מב) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה, הכל הוה רועה צאן, קריב קרבנא מבכורות צאנו, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ד) והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו, (דף קיח ע"ב) מחשבתיה הוה בההוא אתר דאתמר ביה, (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושה פתלג חוור ושער ראשה כצמר נקא, וקודשא בריה הוא מחשבתיה טבא צרפה למעשה, ובגין דא קביל ליה, ומחשבה רעה לא מצרפה למעשה, ודא הוא קרבנא דקין, ובגין דא תרה לו, מיד ויאמר יהוה לקין למה תרה לך וכו', הלא אם תטיב